

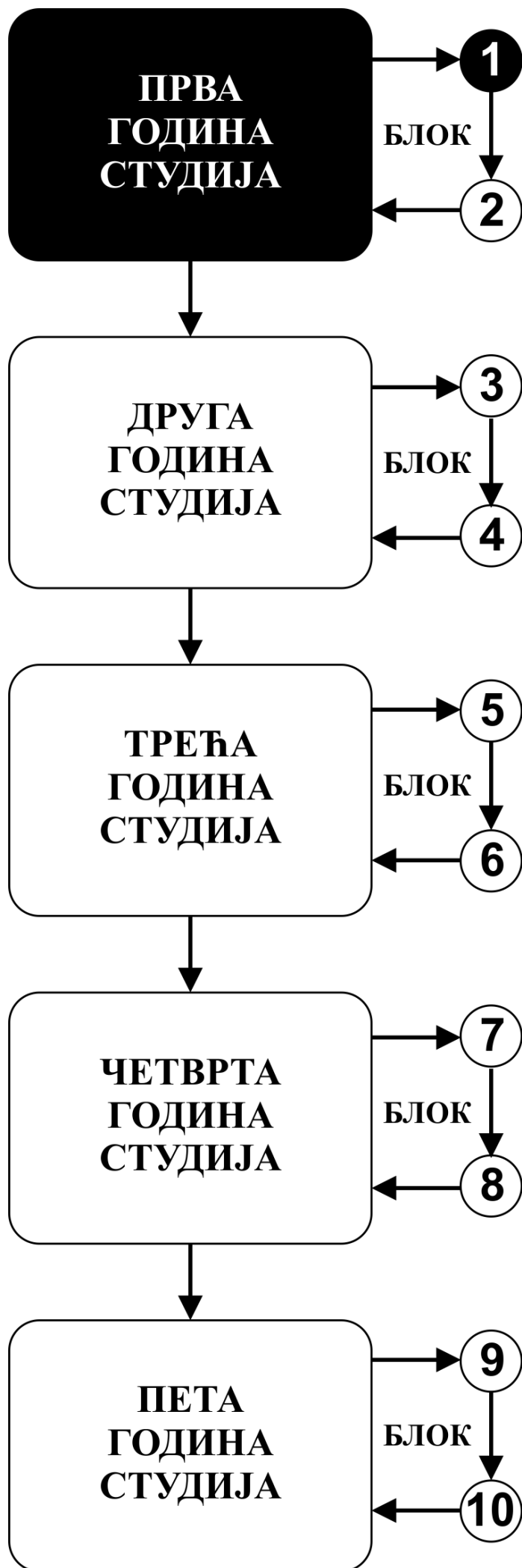

**ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
СТОМАТОЛОГИЈЕ**

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

школска 2013/2014.

ЕТИКА

Предмет:

ЕТИКА

Предмет се вреднује са **4** ЕСПБ бода. Укупно има 60 часова активне наставе која се одвија кроз предавања и семинаре.

КАТЕДРА:

РБ	Име и презиме	Email адреса	Звање
1.	Драгана Игњатовић Ристић	draganaristic4@gmail.com	Ванредни професор
2.	Славица Ђукић Дејановић	slavicadd@gmail.com	Редовни професор
3.	Бранко Ристић	Branko.ristic@gmail.com	Ванредни професор
4.	Драган Миловановић	Piki@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
5.	Биљана Вулетић	sibil@ptt.rs	Ванредни професор
6.	Сузана Матејић	matejics@gmail.com	Ванредни професор
7.	Данијела Ђоковић	danijela-kckragujevac@hotmail.com	Доцент
8.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	Асистент
9.	Бранимир Радмановић	Biokg2005@yahoo.com	Истраживач-сарадник
10.	Милица Боровчанин	milicaborovcanin@yahoo.com	Истраживач-сарадник

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

Модул	Назив модула	Недеља	Предавања недељно	Наставник
1.	Увод у етику	5		Проф. Драгана Игњатовић Ристић
2.	Специфичности медицинских истраживања	5		Проф. Драгана Игњатовић Ристић Проф. Драган Миловановић
3.	Етика медицинске професије	5		Проф. Драгана Игњатовић Ристић Проф. Славица Ђукић Дејановић
				$\Sigma=60$

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју освојених поена (види табеле). Поени се стичу на два начина:

АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ:

На овај начин студент може освојити до 40 поена и то тако што:

- Активност у настави се оцењује са 0, 1 или 2 поена у односу на припремљеност за наставу, активност као и проверу знања за одређену наставну јединицу.
- Израдом семинарског рада студент може освојити до 10 поена. Оцењује се припремљеност, начин презентације, укључивање других у дискусији. Листа тема за клиничке семинаре ће бити понуђена студентима у првом термину предмета.

ЗАВРШНИ ТЕСТОВИ ПО МОДУЛУМА:

На овај начин студент може стећи 60 поена а према приложеној шеми за оцењивање по модулима.

Модул	Назив модула	МАКСИМАЛНО ПОЕНА			
		активност у току наставе	семинарски рад	завршни тест	Σ
1.	Увод у етику	10		20	30
2.	Специфичности медицинских истраживања	10		20	30
3.	Етика медицинске професије	10		20	30
Σ		30	10	60	100

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора да оствари минимум 55 бодова и да положи све модуле.

Да би положио модул студент мора да:

1. оствари више од 50% бодова на том модулу
2. оствари више од 50% бодова предвиђених за активност у настави
3. да положи тест из тог модула, односно да има више од 50% тачних одговора.

број освојених поена	оцена
0 - 54	5
55 - 64	6
65 - 74	7
75 - 84	8
85 - 94	9
95 - 100	10

ТЕСТОВИ ПО МОДУЛИМА

МОДУЛ 1.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања.
Тачни одговори се бодују
1 поеном

МОДУЛ 2.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања.
Тачни одговори се бодују
1 поеном

МОДУЛ 3.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања.
Тачни одговори се бодују са
1 поеном

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЦБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗАДАВАЧ	БИБЛИОТЕКА
Медицинска етика	Јован Марић	Мегаграф, Београд, 2000	има
Добра пракса у раду етичких одбора	Слободан Јанковић, уредник	Медицински факултет, Крагујевац, 2009	има

Сва предавања и клиничке семинаре налазе се на сајту факултета: www.medf.kg.ac.rs

ПРОГРАМ

ПРВИ МОДУЛ: УВОД У ЕТИКУ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА):

УВОД У ЕТИКУ	УВОД У ЕТИКУ
предавања 1 час	семинар 1 час
Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања.	<i>Предуслови моралног понашања-структура личности*</i>
УВОД У ЕТИКУ	УВОД У ЕТИКУ
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи лечења пацијената кроз историју	<i>Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења*.</i>

* Клинички семинар ће одржати проф. Драгана Игњатовић Ристић

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (ДРУГА НЕДЕЉА):

ЗАКЛЕТВЕ И КОДЕКСИ	
предавања 1 час	семинар 1 час
Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба	• <i>Стоматолошка етика</i>
ЗАКЛЕТВЕ И КОДЕКСИ	
предавања 1 час	семинар 1 час
Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	<i>Историја стоматологије</i>

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 3 (ТРЕЋА НЕДЕЉА):

ПРИНЦИПИ ПОШТОВАЊА ПРИВАТНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА У СТОМАТОЛОГИЈИ	ПРИНЦИПИ ПОШТОВАЊА ПРИВАТНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА У СТОМАТОЛОГИЈИ
предавања 1 час	семинар 1 час
Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима	• <i>Етичке дилеме очима студента</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи модерне стоматологије	• <i>Приказ клиничког случаја-поступци стоматолога према пацијент у свакодневном раду.</i>

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 4 (ЧЕТВРТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА	
предавања 1 часа	семинар 1 час
Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	• Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију ус тоματοлогији
предавања 1 часа	семинар 1 час
Однос стоматолог-пацијент	• Доношење одлуке код несамосталног пацијента

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 5 (ПЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА	ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА
предавања 1 час	семинар 1 час
Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама	Однос стоматолог-пацијент
предавања 1 час	семинар 1 час
Способност доношења одлука о избору начина лечења	• Приказ клиничког случаја у коме се решава дилема о избору лечења уз уважавање етичких принципа

ДРУГИ МОДУЛ: СПЕЦИФИЧНОСТИ МЕДИЦИНСКИХ ИСТРАЖИВАЊА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 6 (ШЕСТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА	ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи терапијских поступака-информисаност, одговорност, избор, надокнада, притужбе	• Специфичности односа стоматолог-пацијент
предавања 1 час	семинар 1 час
Добра клиничка пракса, Хелсиншка декларација	• Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију у стоматологији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 7 (СЕДМА НЕДЕЉА):

ЕКСПЕРИМЕНТ У МЕДИЦИНИ, ЗАКОНСКА ОДГОВОРНОСТ МЕДИЦИНСКОГ РАДНИКА, ПРАВНО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ	ЕКСПЕРИМЕНТ У МЕДИЦИНИ, ЗАКОНСКА ОДГОВОРНОСТ МЕДИЦИНСКОГ РАДНИКА, ПРАВНО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ
предавања 1 часа	семинар 1 час
Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми	• Пример клиничког истраживања у стоматологији
предавања 1 часа	семинар 1 час
Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Пример клиничког истраживања у стоматологији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 8 (ОСМА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ОДБОРИ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА: САСТАВ, ПРОЦЕДУРА ИЗБОРА, ПРОЦЕДУРА РАДА	ЕТИЧКИ ОДБОРИ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА: САСТАВ, ПРОЦЕДУРА ИЗБОРА, ПРОЦЕДУРА РАДА
предавања 1 часа	семинар 1 час
Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада	• Припрема стоматолошке документације код истраживања
предавања 1 часа	семинар 1 час
Методe регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	Избор пацијената за учешће у студијама у стоматологији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 9 (ДЕВЕТА НЕДЕЉА):

САДРЖАЈ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ПАЦИЈЕНТА И ФОРМУЛАРА ИНФОРМИСАНОГ ПРИСТАНКА ПАЦИЈЕНТА	ЕКСПЕРИМЕНТ У МЕДИЦИНИ, ЗАКОНСКА ОДГОВОРНОСТ МЕДИЦИНСКОГ РАДНИКА, ПРАВНО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ
предавања 1 часа	семинар 1 час
Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента	• Приказ формулара информисаног пристанка
предавања 1 часа	семинар 1 час
Поступак добијања информисаног пристанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама	Приказ формулара информисаног пристанка У посебним групама стоматолошких пацијената.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 10 (ДЕСЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА: ДЕЦА У ОРДИНАЦИЈИ СТОМАТОЛОГА	ПОВЕРЉИВОСТ И ПОВЕРЕЊЕ- ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ У РАДУ СА АДОЛЕСЦЕНТИМА
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога	Етичке дилеме у раду са децом и адолесцентима-1
предавања 1 час	семинар 1 час
Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	Етичке дилеме у раду са децом и адолесцентима-2

ТРЕЋИ МОДУЛ: ЕТИКА МЕДИЦИНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ-

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 11 (ЈЕДАНЕСТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА: ОБОЛЕЛИ ОД СТИГМАТИЗИРАЈУЋИХ БОЛЕСТИ	ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА: ОБОЛЕЛИ ОД СТИГМАТИЗИРАЈУЋИХ БОЛЕСТИ
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	<ul style="list-style-type: none"> • Клинички пример у раду стоматолога са свим облицима од стигматизирајућих болести
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	<ul style="list-style-type: none"> • Клинички пример у раду стоматолога са оболелим особама од стигматизирајућих болести и стања

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 12 (ДВАНАЕСТА НЕДЕЉА):

ПРОФЕСИОНАЛНА ТАЈНА	ЕУТАНАЗИЈА, ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ КРАЈА ЖИВОТА
предавања 1 час	семинар 1 час
Професионална тајна	<ul style="list-style-type: none"> • Клинички пример – обавезе стоматолога у чувању стоматолошке тајне
предавања 1 час	семинар 1 час
Еутаназија, етичке дилеме краја живота	<ul style="list-style-type: none"> • Клинички пример – дилеме доношења одлука на крају живота уз уважавање етичких принципа

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 13 (ТРИНАЕСТА НЕДЕЉА):

СТРУЧНА ГРЕШКА И НЕСАВЕСНО ЛЕЧЕЊЕ: ДЕФИНИЦИЈА, КЛАСИФИКАЦИЈА	СТАВ ЈАВНОСТИ И ЦЕНА СТРУЧНИХ ГРЕШАКА
предавања 1 час	семинар 1 час
Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација	<ul style="list-style-type: none"> • Клинички пример несавесног лечења у стоматологији
предавања 1 час	семинар 1 час
Став јавности и цена стручних грешака	Став јавности према несавесном лечењу у стоматолошкој пракси

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 14 (ЧЕТРНАЕСТА НЕДЕЉА):

КОДЕКС СТОМАТОЛОШКЕ ЕТИКЕ	ЛИЦЕНЦА ЗА РАД
предавања 1 час	семинар 1 час
Кодекс стоматолошке етике	• Садржај, обавезе, законска регулатива, комора стоматолога.
предавања 1 час	семинар 1 час
Лиценца за рад	• Стицање лиценце, обавезе усавршавања; (НЕ) обнављање лиценце за рад

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 15 (ПЕТНАЕСТА НЕДЕЉА):

РЕКАПИТУЛАЦИЈА НАЈВАЖНИЈИХ ПОЈМОВА	РЕКАПИТУЛАЦИЈА НАЈВАЖНИЈИХ ПОЈМОВА
предавања 1 часа	семинар 1 час
Рекапитулација најважнијих појмова	• Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси- примери
предавања 1 часа	семинар 1 час
Рекапитулација најважнијих појмова	• Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси- примери

ОСТАЛА ПРАВИЛА

Студент је дужан да уредно испуњава своје обавезе у настави.

Студент који не испуни предиспитне обавезе може да поднесе образложени захтев за надокнаду тих обавеза, о чему одлучује комисија коју одређује декан.

Пропуштену наставу у трајању од највише две недеље у семестру, студент може да надокнади без финансијске надокнаде.

Студент који одсуствује са наставе дуже од две а највише до пет недеља у току семестра, обавезан је да комисији поднесе молбу у којој треба да наведе разлоге одсуства.

Изостанак са наставе дужи од пет недеља подразумева поновно уписивање тог предмета.

Пропуштена настава се колоквира у последњој недељи наставе.

Завршни тест, усмени колоквијум из модула и испит студент може полагати највише три пута у току школске године

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
1	1	19.09.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања. Етички принципи лечења пацијената кроз историју	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	1	19.09.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Предуслови моралног понашања-структура личности Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења	
1	2	26.09.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба. Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	Асс. Владимир Јањић
1	2	26.09.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Стоматолошка етика; Историја стоматологије	
1	3	03.10.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима. Етички принципи модерне стоматологије	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	3	03.10.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Етичке дилеме очима студената	
1	4	10.10.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	Проф. Славица Ђукић Дејановић; Доц. В. Јањић
1	4	10.10.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Доношење одлуке код несамосталног пацијента	
1	5	17.10.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	5	17.10.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Однос стоматолог-пацијент	
2	6	24.10.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Етички принципи терапијских поступака. Добра клиничка пракса Хелсиншка декларација	Проф. Д. Миловановић
2	6	24.10.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Специфичности односа стоматолог-пацијент	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
		29.10.	18⁰⁰ – 19⁰⁰	C4	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 1	
2	7	31.10.	08⁰⁰ – 09³⁰	C45	П	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми. Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Проф. Д. Миловановић
2	7	31.10.	09³⁰ – 11⁰⁰	C45	С	Животиње као експериментални субјекти	
2	8	07.11.	08⁰⁰ – 09³⁰	C45	П	Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада. Методе регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	Проф. Б. Вулетић
2	8	07.11.	09³⁰ – 11⁰⁰	C45	С	Преваре у науци	
2	9	14.11.	08⁰⁰ – 09³⁰	C45	П	Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента. Поступак добијања информисаног пристанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама	Проф. Б. Вулетић
2	9	14.11.	09³⁰ – 11⁰⁰	C45	С	Приказ формулара информисаног пристанка. Експерименти на људима	
2	10	21.11.	08⁰⁰ – 09³⁰	C45	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога. Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	Проф. Б. Вулетић
2	10	21.11.	09³⁰ – 11⁰⁰	C45	С	Етичке дилеме у раду са децом и адолесцентима	
		26.11.	18⁰⁰ – 19⁰⁰	C4	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 2	
3	11	28.11.	08⁰⁰ – 09³⁰	C45	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести	Проф. Драгана Игњатовић Ристић Доц. Д. Ђоковић
3	11	28.11.	09³⁰ – 11⁰⁰	C45	С	Клинички пример у раду стоматолога са оболелим сообама од ХИВ-а и других стигматизирајућих болести и стања	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
3	12	05.12.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Професионална тајна. Еутаназиа	Доц. С. Матејић
3	12	05.12.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Етички аспекти краја живота- дилеме доношења одлука на крају живота	
3	13	12.12.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, касификација. Став јавности и цена стручних грешака	Проф. Б. Ристић
3	13	12.12.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Клинички примери несавесног лечења у стоматологији.	
3	14	19.12.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Кодекс стоматолошке етике	Доц. Д. Ђоковић
3	14	19.12.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Лиценца за рад	
3	15	26.12.	08 ⁰⁰ – 09 ³⁰	C45	П	Рекапитулација најважнијих појмова	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
3	15	26.12.	09 ³⁰ – 11 ⁰⁰	C45	С	Анализа примера из праксе	
		21.01.	09 ³⁰ – 10 ³⁰	C4	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 3	